

Suvestinė redakcija nuo 2024-02-15 iki 2024-10-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2012, Nr. [76-3970](#), i. k. 1122330ISAK003D-535

Nauja redakcija nuo 2017-11-01:

Nr. [3D-513](#), 2017-08-01, paskelbta TAR 2017-08-02, i. k. 2017-12973

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL AUGALŲ APSAUGOS PLANO PATVIRTINIMO**

2012 m. birželio 29 d. Nr. 3D-535

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymo 12 straipsnio 1 ir 2 dalimis,

t v i r t i n u Augalų apsaugos planą (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

KAZYS STARKEVIČIUS

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
2012-06-28 raštu Nr. (17-2)-D8-5949

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos
2012-06-28 raštu Nr. (11.3-192)10-5576

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 3D-535
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2017 m. rugpjūčio 1 d. įsakymo Nr. 3D-513
redakcija)

AUGALŲ APSAUGOS PLANAS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Augalų apsaugos plano (toliau – Planas) paskirtis – nustatyti tausų, racionalų, saugų ir atsakingą augalų apsaugos produktų naudojimą.

2. Planas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymu bei perkeltiant ir įgyvendinant 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo, su visais pakeitimais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

3. Šiame Plane vartojama sąvoka **augalų apsaugos produkto rizikos rodiklis** (toliau – rizikos rodiklis) – augalų apsaugos produkto rizikos žmonių sveikatai ir (ar) aplinkai vertinimo rezultatas, gaunamas pagal tam tikrą skaičiavimo metodą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

4. Kitos šiame Plane vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

II SKYRIUS

PLANO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

5. Šio plano tikslas – skatinti tikslingą ir ekonomiškai efektyvų augalų apsaugos produktų naudojimą, užtikrinti maisto produktų saugą, subalansuotą žemės ūkio vystymąsi, apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos, gerinti visuomenės švietimą ir informavimą tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo klausimais, užtikrinti augalų apsaugos produktų naudotojų, platintojų ir augalų apsaugos konsultantų švietimą ir mokymą, skatinti

integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės taikymą ir necheminių medžiagų naudojimą.

6. Šio plano uždaviniai:

6.1. visiems augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams, augalų apsaugos produktų platintojams ir augalų apsaugos konsultantams suteikti reikiamų žinių;

6.2. užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų platintojai augalų apsaugos produktų naudotojams suteiktą išsamią informaciją apie augalų apsaugos produktų tinkamą naudojimą, saugojimą, tvarkymą, likučių šalinimą;

6.3. užtikrinti visuomenės informavimą necheminių priemonių naudojimo, augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos bei galimo ūmaus ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai klausimais bei apsaugoti visuomenę nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos;

6.4. užtikrinti, kad profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai būtų naudojami tik su patikrinta apdorojimo įranga;

6.5. užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų purškimas iš oro būtų vykdomas tik Augalų apsaugos įstatyme nustatytais sąlygomis;

6.6. užtikrinti priemonių, apsaugančių paviršinį ir požeminį vandenį nuo taršos augalų apsaugos produktais, įgyvendinimą;

6.7. užtikrinti, kad naudojant augalų apsaugos produktus saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose lankosi visuomenė, būtų taikomos tinkamos rizikos valdymo priemonės;

6.8. užtikrinti tinkamą augalų apsaugos produktų naudojimą ir saugojimą;

6.9. užtikrinti tinkamą integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendrųjų principų, nurodytų 3 priede, taikymą;

6.10. stebėti aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius rizikos valdymo rodiklius, pateiktus 2 priede;

6.11. vertinti ir viešinti rizikos rodiklius, apskaičiuotus pagal Plano 5 priede nustatytą Rizikos rodiklių skaičiavimo metodiką.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

III SKYRIUS

PLANO ĮGYVENDINIMAS

7. Plano įgyvendinimo priemonės (plano uždaviniai, terminai, atsakingi vykdytojai) pateiktos 1 priede.

8. Atsižvelgiant į 1 priede įgyvendinamų priemonių veiksmingumą bei į jų poveikį žmonių

sveikatai, aplinkai, socialinį ir ekonominį poveikį Planas turi būti peržiūrimas ne rečiau kaip kas 5 metai.

9. Už Plano įgyvendinimo koordinavimą, priežiūrą ir rizikos rodiklių viešinimą atsakinga Žemės ūkio ministerija. Žemės ūkio ministerija Planui koordinuoti gali sudaryti darbo grupę.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

9¹. Žemės ūkio ministerija savo interneto svetainėje skelbia kiekvienų kalendorinių metų rizikos rodiklius. Rizikos rodikliai skelbiami ne vėliau kaip per 20 mėnesių nuo tų metų, nuo kurių rizikos rodikliai yra skaičiuojami, pabaigos.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

10. Už Europos Komisijos informavimą apie esminius Plano pakeitimus atsakinga Valstybinė augalininkystės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Tarnyba).

10¹. Rizikos rodiklius, apskaičiuotus pagal Plano 5 priede nustatytą Rizikos rodiklių skaičiavimo metodiką, Žemės ūkio ministerija pateikia Tarnybai, kuri atsakinga už rizikos rodiklių pateikimą Europos Komisijai.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

IV SKYRIUS

NUMATOMI REZULTATAI

11. Plano 2 priede nustatyti aplinkosauginiai, socialiniai ir ekonominiai rizikos valdymo rodikliai padės įvertinti priemonių veiksmingumą Plano tikslui pasiekti.

11¹. Rizikos rodikliai sudarys sąlygas įvertinti ir valdyti augalų apsaugos produktų naudojimo keliamas rizikas Lietuvoje.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

V SKYRIUS

SITUACIJOS ĮVERTINIMAS

12. *Mokymas*. Lietuvoje yra sukurta augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, augalų apsaugos produktų platintojų bei augalų apsaugos konsultantų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo bei augalų apsaugos pažymėjimų išdavimo sistema. Augalų apsaugos mokymo programos ir kvalifikacijos tobulinimo kursų programos tvirtina Žemės ūkio agentūra prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra), suderinusi su Aplinkos ministerija ar jos įgaliota institucija ir

Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams, augalų apsaugos produktų platintojams mokymus organizuoja mokymo įstaigos, kurias akredituoja Agentūra. Mokymo įstaigos akredituojamos 5 metų laikotarpiui. Asmenims, išklausiusiems mokymo ar kvalifikacijos tobulinimo programų kursus ir išlaikiusiems žinių patikrinimo testą, yra išduodamas augalų apsaugos pažymėjimas. Augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai, augalų apsaugos produktų platintojai bei augalų apsaugos konsultantai kas 5 metai privalo tobulinti kvalifikaciją. Agentūra apie organizuojamų mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo kursų laiką, vietą ir mokymo įstaigas skelbia savo interneto svetainėje. Mokymo įstaigų, augalų apsaugos konsultantų sąrašai skelbiami Agentūros interneto svetainėje bei augalų apsaugos mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo kursų programų pavadinimai ir jų kodai pateikiami Žemdirbių mokymo ir konsultavimo informacinėje sistemoje (ŽMIKIS).

2016 m. Lietuvoje veikė 6 mokymo ir kvalifikacijos tobulinimo įstaigos. 2016 m. augalų apsaugos pažymėjimus turėjo 80 augalų apsaugos konsultantų, kurie yra prilyginami lektoriams, 1138 augalų apsaugos produktų platintojai bei 14 185 augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

Nr. [3D-103](#), 2024-02-14, paskelbta TAR 2024-02-14, i. k. 2024-02716

13. *Augalų apsaugos produktų tiekimas rinkai.* Augalų apsaugos produktų tiekimas rinkai yra reglamentuotas Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme bei jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Lietuvoje augalų apsaugos produktus platinti gali tik tam leidimus turintys fiziniai ir juridiniai asmenys. Augalų apsaugos produktų platintojai turi turėti galiojančius Augalų apsaugos pažymėjimus, kad galėtų suteikti augalų apsaugos produktų naudotojams visą reikiamą informaciją augalų apsaugos produktų naudojimo klausimais. Parduodant augalų apsaugos produktus, skirtus tiek profesionaliajam naudojimui, tiek ir neprofesionaliajam naudojimui, turi būti suteikta informacija apie šių produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, tinkamą žmonių, gyvūnų ir aplinkos apsaugą, saugojimą, tvarkymą, naudojimą ir saugų augalų apsaugos produktų likučių šalinimą, bei informaciją apie mažiau pavojingus žmonių sveikatai ir aplinkai alternatyvius augalų apsaugos produktus. Augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams turi būti suteikta informacija apie taikytinas rizikos valdymo priemones, kurios taip pat yra nurodytos augalų apsaugos produkto etiketėje.

Augalų apsaugos produktų poveikio rizika yra įvertinama augalų apsaugos produkto registracijos proceso metu, po to yra nustatomos rizikos valdymo priemonės, kurios yra nurodomos etiketėse. Tarnyba savo interneto tinklalapyje skelbia visų Lietuvoje registruotų augalų apsaugos produktų etiketes. Dažnai augalų apsaugos produktų etiketes ir saugos lapus savo interneto tinklalapiuose skelbia ir augalų

apsaugos produktų gamintojų atstovai, tačiau tai daro dar ne visi. Tarnyba nuolat vykdo augalų apsaugos produktus platinančių ūkio subjektų veiklos priežiūrą.

14. *Informavimas ir informuotumo didinimas.* Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos renka, kaupia ir analizuoja informaciją apie ūmius apsinuodijimo augalų apsaugos produktais atvejus, jų priežastis ir pasekmes. Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras ir Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos rengia informacinius straipsnius apie apsinuodijimus augalų apsaugos produktais ir jų profilaktiką. Agentūra organizuoja augalų apsaugos mokymo kursų pristatymus žemės ūkio parodose ir kituose renginiuose. Informacija apie augalų apsaugos mokymo programas, akredituotas mokymo įstaigas ir konsultantus, kursus yra skelbiama lankstinukuose, Agentūros interneto tinklalapyje bei leidiniuose. Tarnyba savo interneto tinklalapyje ir spaudoje nuolat skelbia su augalų apsaugos produktais susijusią aktualią informaciją.

Viešosios įstaigos Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos (toliau – Konsultavimo tarnyba) sukurta integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinė sistema (IKMIS), kuria pateikiama naudinga ir aktuali informacija apie vykdomus mokymus, ligų, kenkėjų ir piktžolių plitimo dinamiką, integruotą augalų apsaugą bei augalų apsaugos produktų, ligų, kenkėjų ir piktžolių katalogus. Šią sistemą reikėtų praplėsti papildant informacija apie augalų apsaugos produktų poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai (klasifikavimą, rizikos mažinimo priemones, saugos priemones) akcentuojant teisingą ir saugų šių produktų naudojimą ir laikymą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

15. *Apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos naudojimas.* Profesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus galima naudoti tik su patikrinta ir registruota apdorojimo augalų apsaugos produktais įranga (toliau – apdorojimo įranga). Registruotos ir tvarkingos apdorojimo įrangos naudojimas sumažina augalų apsaugos produktų neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai. Apdorojimo įranga turi būti tikrinama kas penkeri metai, nuo 2020 m. – kas treji metai, išskyrus naują apdorojimo įrangą, kuri po jos registravimo be techninės apžiūros gali būti naudojama ne ilgiau kaip penkerius metus. Apdorojimo įrangos tikrinimas Lietuvoje yra privalomas. Naują, naudojamą ir naudotą apdorojimo įrangą registruoja techninės apžiūros įmonės, turinčios Tarnybos suteiktą teisę registruoti apdorojimo įrangą ir atlikti jos techninę apžiūrą. Visai įregistruotai bei nustatyta tvarka patikrintai apdorojimo įrangai techninės apžiūros įmonės suteikia unikalų numerį, įrašo duomenis apie apdorojimo įrangą ir jos savininką į Tarnybos tvarkomą įregistruotos apdorojimo įrangos duomenų bazę Valstybinės augalininkystės tarnybos informacinėje sistemoje ir išduoda apdorojimo įrangos pažymėjimą popierine arba elektronine forma.

2016 m. Lietuvoje buvo 12 techninės apžiūros įmonių, galinčių registruoti apdorojimo įrangą ir atlikti jų techninę apžiūrą. 2016 m. buvo patikrintos ir registruotos 8072 apdorojimo įrangos, iš jų trečdalyje (2780) sumontuota įranga ir (arba) specialūs purkštukai, užtikrinantys išpurškiamo tirpalo tikslų nusėdimą ir mažinantys dulksnos nunešimą ant netikslinių objektų. Nuo 2001 m. įsigaliojus privalomai apdorojimo įrangos techninei apžiūrai, buvo patikrintos 13185 apdorojimo įrangos. Tarnyba atlieka apdorojimo įrangos techninės apžiūros sistemos funkcionavimo palaikymą, ūkio subjektų, atliekančių technines apžiūras, administravimą ir priežiūrą, jų veiklos koordinavimą, organizuoja darbuotojų, atliekančių apdorojimo įrangos apžiūras, mokymą.

Tarnyba kontroliuoja, kad ūkio subjektai profesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus naudotų tik su registruota ir patikrinta apdorojimo įranga.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

16. *Augalų apsaugos produktų purškimas iš oro.* Augalų apsaugos produktus purkšti iš oro yra draudžiama, išskyrus Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatyme nustatytas išimtis. Vienkartinius leidimus purkšti augalų apsaugos produktus iš oro išduoda Tarnyba. Vienkartinių leidimų turėtojai privalo informuoti visuomenę apie augalų apsaugos produktų purškimo iš oro vietą ir laiką bei taikomas rizikos valdymo priemones. Prašymų vykdyti augalų apsaugos produktų purškimą iš oro 2012–2016 m. pateikta nebuvo.

17. Paviršinio ir požeminio vandens apsaugos priemonės nuo augalų apsaugos produktų poveikio. Dauguma augalų apsaugos produktų yra toksiški vandens organizmams, taip pat kai kuriuose augalų apsaugos produktuose esančios veikliosios medžiagos gali patekti į požeminius vandenis. Tikimybė augalų apsaugos produktų veikliosioms medžiagoms patekti į paviršinius vandenis dėl purškimo dulksnos ir nuotėkio yra įvertinama ir apskaičiuojama vertinant jų išlikimą ir pasiskirstymą aplinkoje ir esant rizikai nustatomos rizikos valdymo priemonės. Apsaugos zonos iki paviršinio vandens telkinių ir melioracijos griovių nustatomos kiekvieno augalų apsaugos produkto rizikos aplinkai ir vandens organizmams vertinimo metu – nuo 1 metro iki 20 metrų lauko augalams, nuo 5 metrų iki 40 metrų sodo augalams.

Augalų apsaugos produktus parduodantys augalų apsaugos produktų platintojai profesionaliesiems naudotojams turi suteikti informaciją apie produktus, kurie yra mažiau pavojingi žmonių sveikatai ir aplinkai. Augalų apsaugos produktų naudotojai turi laikytis produktų etiketėje nurodytų naudojimo reikalavimų ir taikyti etiketėse nurodytas rizikos valdymo priemones, laikytis Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų požeminio vandens vandenviečių ir paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų bei juostų reikalavimų.

Paviršinio vandens taršą galima sumažinti naudojant tvarkingą ir patikrintą apdorojimo įrangą, taikant saugius purškimo metodus bei laikantis augalų apsaugos produktų etiketėje nurodytų apsaugos zonų iki paviršinio vandens telkinių ir melioracijos griovių. Apdorojimo įranga, turinti dulksnos nunešimą mažinančią įrangą, labai prisideda prie paviršinio vandens telkinių ir (ar) melioracijos griovių apsaugos, kadangi užtikrina išpurškiamo tirpalo tikslų nusėdimą ir sumažina dulksnos nunešimą ant netikslinių objektų. Tik taikant visas priemones kompleksiskai, galima sumažinti augalų apsaugos produktų poveikį paviršiniam vandeniui ir keliamą riziką vandens organizmams.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

18. *Augalų apsaugos produktų naudojimo ir jų keliamos rizikos sumažinimas konkrečiose vietovėse.* Siekiant apsaugoti vietas, kuriose lankosi visuomenė augalų apsaugos produktų turėtų būti naudojama kuo mažiau arba jų naudojimas turi būti visiškai uždraustas. Augalų apsaugos įstatyme yra nurodyti augalų apsaugos produktų saugojimo, platinimo ir naudojimo apribojimai konkrečiose teritorijose bei prievolė informuoti visuomenę, jei augalų apsaugos produktais planuojama apdoroti atskiras želdynų, visuomeninės paskirties, bendrojo naudojimo teritorijas, rekreacinio naudojimo žemės sklypus, rekreacines, komercinės paskirties objektų, daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijas.

19. *Augalų apsaugos produktų saugojimas, naudojimas ir jų pakuočių bei likučių tvarkymas.* Augalų apsaugos produktų saugojimo, tirpalų ruošimo, naudojimo ir apdorojimo įrangos plovimo, bei augalų apsaugos produktų pakuotės skalavimo reikalavimai nustatyti Augalų apsaugos įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Augalų apsaugos produktų tirpalai turi būti ruošiami laikantis augalų apsaugos produktų etiketėje nustatytų reikalavimų.

Tuščios augalų apsaugos produktų pakuotės turi būti tvarkomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymu ir kitomis atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis. Pavojingomis medžiagomis užterštos pakuočių atliekos turi būti tvarkomos pagal reikalavimus, nustatytus pavojingų atliekų tvarkymui.

Siekiant išvengti augalų apsaugos produktų keliamo pavojaus nauji augalų apsaugos produktų sandėliai turi būti suprojektuoti vadovaujantis Mineralinių trąšų ir augalų apsaugos produktų sandėlių ūkio technologinio projektavimo taisyklėmis ŽŪ TPT 10:2013, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. 3D-825 „Dėl Mineralinių trąšų ir augalų apsaugos produktų sandėlių ūkio technologinio projektavimo taisyklių ŽŪ TPT 10:2013 patvirtinimo“.

20. *Integruota kenksmingųjų organizmų kontrolė.* Integruota kenksmingųjų organizmų kontrolė yra akcentuojamas sveikų augalų auginimas, kuo mažiau pažeidžiant žemės ūkio ekosistemas, ir skatinami kuo saugesni žmonėms ir aplinkai kenksmingųjų organizmų kontrolės mechanizmai. Integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę sudaro: kenksmingųjų organizmų stebėseną, jų prognozavimas ir įspėjimas apie galimą žalą, kontrolės metodų parinkimas ir taikymas. Prioritetas turi būti skiriamas necheminiams augalų apsaugos metodams, o cheminiai augalų apsaugos produktai naudojami, kai kitos efektyvios ir ekonomiškai tinkamos alternatyvos nenaikina kenksmingųjų organizmų.

Žemės ūkio subjektai, naudojantys profesionaliajam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus, savo veikloje turi taikyti integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendruosius principus, pateiktus 3 priede. Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos 2014 m. sukurtą Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinę sistemą (IKMIS) pateikia naudingą ir aktualią informaciją apie vykdomus mokymus, ligų, kenkėjų ir piktžolių plitimo dinamiką, integruotą augalų apsaugą bei augalų apsaugos produktų, ligų kenkėjų ir piktžolių katalogus. Registruotiems šios sistemos vartotojams yra pateikiami agrometeorologinių stočių, pasėlių stebėjimo personalizuoti duomenys, kenksmingųjų organizmų plitimo žemėlapiai, žiemkenčių būklės duomenys, augalų ligos, kenkėjai, piktžolės, registruotų augalų apsaugos produktų sąrašas, integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principai, sodo, daržo augalų apsaugos produktų naudojimo schemas, informacija apie vykdomus mokymus, mokymo medžiaga, vertinimus, naudingi aktualūs straipsniai, nuorodos bei skaičiuoklės.

Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų tinkamam taikymui buvo vykdyti 3 mokslinių tyrimų ir taikomosios veiklos projektai. 2013–2015 m. vykdytas projektas „Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonių tyrimai ekonomiškai svarbiausiuose žemės ūkio augaluose (kviečiuose, miežiuose, rapsuose)“, kurio pagrindu buvo pateiktos žaladarių kontrolės praktinės schemas dėl integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonių kviečiuose, miežiuose ir rapsuose naudojimo saugumo aplinkai ir jų ekonominio naudingumo požiūriu. 2014–2016 m. vykdyto projekto „Plačiausiai ūkiuose auginamų kviečių ir rapsų veislių jautrumo ligoms bei vertingumo tyrimai skirtinguose ligų fonuose“ pagrindu buvo pateiktos javų ir rapsų veislių tinkamumo augti integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės sąlygomis rekomendacijos. Remiantis 2016 m. vykdytu projekto „Ligų, kenkėjų ir piktžolių prevencijos taikant tausius integruotos augalų apsaugos metodus galimybių studija“ buvo pateiktos integruotos augalų apsaugos nuo ligų, kenkėjų ir piktžolių sodininkystės ir daržininkystės ūkiuose rekomendacijos, kurios skelbiamos Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje.

Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principai žemės ūkyje anksčiausiai pradėti taikyti ekologiniame ūkininkavime. Ekologinis ūkininkavimas padedant finansiniams instrumentams sparčiai plėtėsi. Sertifikuotas ekologinių ūkių plotas 2016 m. buvo 220 163. ha. Palyginti su 2008–2011 m. vidurkiu (136 808 ha.), ekologinių ūkių plotas padidėjo net 62 procentais. Nuo 2012 m. integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principus taiko ir žemės ūkio subjektai, dalyvaujantys Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veikloje „Tausojanti aplinką vaisių ir daržovių auginimo sistema“. 2016 m. buvo pateiktos 193 paraiškos dalyvauti šioje veikloje, o plotai sudarė 5314 ha. Tuo tarpu 2012 m. buvo pateiktos 75 paraiškos, o plotai sudarė 2891 ha.

21. *Rizikos rodikliai*. Rizikos rodikliai Europos Sąjungos lygiu buvo nustatyti pakeitimais, padarytais 2019 m. gegužės 15 d. Komisijos direktyva (ES) 2019/782. Vadovaujantis šiais rizikos rodikliais bus stebimos augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos mažinimo tendencijos tiek nacionaliniu, tiek ir Europos Sąjungos lygiu. Rizikos rodikliai yra pateikti Plano 4 priede. Rizikos rodikliai turi būti apskaičiuojami remiantis statistine informacija bei vadovaujantis skaičiavimo metodika, kuri nurodyta Plano 5 priede. Europos Komisija remdamasi valstybių narių pateikta statistine informacija apskaičiuoja rizikos rodiklius Europos Sąjungos lygiu ir juos viešina. Lietuvos institucijos taip pat skaičiuoja rizikos rodiklius, kuriuos pateikia Žemės ūkio ministerijai.

21.1. Rizikos rodiklis Nr. 1 grindžiamas pagal 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009) rinkai pateiktų veikliųjų medžiagų, esančių augalų apsaugos produktuose, kiekiu;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

21.2. Rizikos rodiklis Nr. 2 grindžiamas leidimų, suteiktų pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 53 straipsnį, skaičiumi.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

21¹. Rizikos valdymo rodikliai. Siekdama įvertinti taikomų priemonių efektyvumą bei pažangą įgyvendinant Planą, Lietuva, be Europos Sąjungos lygiu patvirtintų rizikos rodiklių, ir toliau vertins nacionalinius aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius rizikos valdymo rodiklius. Nuo 2020 m. į aplinkosauginius rizikos valdymo rodiklius įtraukti du nauji rodikliai, kurie parodys augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų, kurios atitinka kriterijus, nustatytus Reglamento (EB) Nr.1107/2009 24 straipsnyje: tebukonazolo, kuris atitinka 2 PBT (patvarumas, bioakumuliacija, toksiškumas) kriterijus: patvarus ir toksiškas, klasifikuojamas kaip 2

kategorijos toksiškas reprodukcijai, kvizalofop-P – tefurilo, kuris klasifikuojamas kaip 2 kategorijos toksiškas reprodukcijai ir 2 kategorijos kancerogenas, dimoksistrobino, kuris atitinka 2 PBT kriterijus: patvarus ir toksiškas, turi poveikį endokrininei sistemai ir kurio žema ūmi referentinė dozė, naudojimo bei pateikimo rinkai pokyčius.

2012 m. Plane nustatyti aplinkosauginių rizikos valdymo rodiklių duomenys parodė, kad profesionaliajam naudojimui skirtos apdorojimo įrangos, turinčios galiojančius pažymėjimus, nuo 4 588 vnt. (2012 m.) padidėjo iki 6 390 vnt. (2016 m.). Apdorojimo įrangos, kurioje sumontuota įranga ir (arba) specialūs purkštukai, užtikrinantys išpurškiamo tirpalo tikslų nusėdimą ir mažinantys dulksnos nunešimą ant netikslinių objektų, nuo 2012 m. iki 2016 m. padidėjo nuo 66 iki 2441 vienetų. Pavojingų veikliųjų medžiagų mažėjimo registruotuose augalų apsaugos produktuose rizikos valdymo rodiklis buvo parinktas netinkamai, todėl duomenų apie jį nėra. Remiantis turimais duomenimis, aplinkosaugos rizikos valdymo rodikliai, kuriuos galima įvertinti, buvo pasiekti.

Socialinių rizikos valdymo rodiklių duomenys parodė, kad Valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai vykdant Lietuvoje išauginto augalinio maisto produktų taršos stebėseną, augalinių maisto produktų, kuriuose nebuvo rasta augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų liekanų nuo 2010 m. (iš viso buvo paimti 72 mėginiai, iš jų 34 augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų liekanų nebuvo rasta) iki 2016 m. (buvo paimti 228 mėginiai, iš jų 149 augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų liekanų nebuvo rasta), kiekis padidėjo 17 procentų. Augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, nuo 609 asmenų (2012 m.) padidėjo iki 14 628 (2016 m.), augalų apsaugos produktų platintojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, nuo 278 (2013 m.) padidėjo iki 1198 (2016 m.), augalų apsaugos konsultantų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, nuo 41 (2013 m.) padidėjo iki 80 (2016 m.). Remiantis turimais duomenimis, socialiniai rizikos valdymo rodikliai buvo pasiekti.

Ekonominiai rizikos valdymo rodiklių duomenys parodė, kad registruotų biologinių augalų apsaugos produktų skaičius nuo 4 (2012 m.) padidėjo iki 6 (2016 m.). Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2012–2015 m. laikotarpiu buvo stebimas augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų tiekimo rinkai mažėjimas nuo 2 712,7 tonų iki 2 300 tonų. Iš šių duomenų galima daryti išvadą, kad ir ekonominiai rizikos valdymo rodikliai buvo pasiekti.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliotos institucijos, Aplinkos ministerija ar jos įgaliotos institucijos, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Tarnyba, Agentūra, Konsultavimo tarnyba, viešoji įstaiga „Ekoagros“ užtikrina, kad informacija apie atitinkamų metų Plano priemonių vykdymą bei rizikos valdymo rodiklių duomenis būtų pateikta Žemės ūkio ministerijai iki kitų metų balandžio 1 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

23. Lietuvos statistikos departamentas atitinkamų metų apskaičiuotą rizikos rodiklį Nr. 1 pateikia Žemės ūkio ministerijai ne vėliau kaip per 19 mėnesių nuo tų metų, kuriais rizikos rodikliai buvo skaičiuojami, pabaigos.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

24. Tarnyba atitinkamų metų apskaičiuotą rizikos rodiklį Nr. 2 pateikia Žemės ūkio ministerijai ne vėliau kaip per 19 mėnesių nuo tų metų, kuriais rizikos rodikliai buvo skaičiuojami, pabaigos.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

25. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pažeidę Augalų apsaugos plano 3 priede nustatytus integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendruosius principus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

Papildyta punktu:

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

Augalų apsaugos plano
1 priedas

AUGALŲ APSAUGOS PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Uždaviniai	Priemonės	Įgyvendinimo terminai	Atsakingi vykdytojai
1. Visiems augalų apsaugos produktų profesionaliesiems naudotojams, augalų apsaugos produktų platintojams ir augalų apsaugos konsultantams suteikti reikiamų žinių.	1.1. Organizuoti augalų apsaugos mokymo kursus augalų apsaugos konsultantams bei kredituoti mokymo įstaigas, kurios vykdo augalų apsaugos produktų profesionalių naudotojų ir augalų apsaugos produktų platintojų mokymą bei kvalifikacijos tobulinimą pagal patvirtintas augalų apsaugos mokymo programas, ir vykdyti akredituotų mokymo įstaigų vykdomų mokymų priežiūrą.	Nuolat	Agentūra
	1.2. Numatyti finansinės paramos priemonės mokymui ir kvalifikacijos tobulinimui augalų apsaugos produktų naudojimo klausimais.	2017–2020 m.	Žemės ūkio ministerija (ŽŪM)
	1.3. Vykdomos augalų apsaugos produktų profesionalių naudotojų veiklos priežiūros metu tikrinti, ar augalų apsaugos produktų profesionalieji naudotojai turi galiojančius augalų apsaugos pažymėjimus.	Nuolat	Tarnyba
2. Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų platintojai, augalų apsaugos produktų naudotojams suteiktų išsamią informaciją apie augalų apsaugos produktų tinkamą naudojimą, saugojimą, tvarkymą, likučių šalinimą.	2.1. Rekomenduoti augalų apsaugos produktų gamintojų atstovams savo interneto svetainėse skelbti visų tiekiamų rinkai naujausių augalų apsaugos produktų etiketes ir kitą bendrojo pobūdžio informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai.	Nuolat	Tarnyba
	2.2. Vykdomos augalų apsaugos produktų platintojų veiklos priežiūros metu tikrinti ar augalų apsaugos produktus platinantys asmenys turi galiojančius Augalų apsaugos pažymėjimus ir pardavimo metu teikia augalų apsaugos produktų profesionaliesiems ir neprofesionaliesiems naudotojams atitinkamą informaciją apie augalų apsaugos produktų naudojimo keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, tinkamą jų apsaugą, augalų apsaugos produktų saugojimą, tvarkymą, naudojimą, saugų augalų apsaugos produktų likučių šalinimą,	Nuolat	Tarnyba

	bei mažiau pavojingus žmonių sveikatai ir aplinkai alternatyvius augalų apsaugos produktus.		
„3. Užtikrinti visuomenės informavimą necheminių priemonių naudojimo, augalų apsaugos produktų naudojimo rizikos bei galimo ūmaus ir ilgalaikio poveikio žmonių sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai klausimais bei apsaugoti visuomenę nuo augalų apsaugos produktų naudojimo keliamos rizikos.	3.1. Integruotoje augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (IKMIS) teikti informaciją apie registruotus augalų apsaugos produktus, jų veikimo būdą, poveikį žmonių sveikatai, aplinkai (klasifikavimą, rizikos mažinimo priemones, saugos priemones), integruotąją kenksmingųjų organizmų kontrolę, necheminių priemonių naudojimą ir kt.	Nuolat	Konsultavimo tarnyba, Agentūra, Tarnyba
	3.2. Organizuoti augalų apsaugos mokymo programų, akredituotų mokymo įstaigų ir konsultantų, mokymo kursų pristatymus žemės ūkio parodose ir kituose renginiuose.	Nuolat	Agentūra
	3.3. Kaupti ir viešinti informaciją apie ūmaus apsinuodijimo augalų apsaugos produktais atvejus.	Nuolat	Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba prie Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos
	3.4. Skleisti informaciją mokymuose, žiniasklaidoje bei interneto svetainėse apie netinkamai naudojamus augalų apsaugos produktus ir jų keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai, taikytinas rizikos valdymo priemones bei prevencines priemones siekiant išvengti neigiamų pasekmių.	Nuolat	Tarnyba, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras, Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Konsultavimo tarnyba
	3.5. Vykdomos augalų apsaugos produktų naudojimo priežiūros metu tikrinti, ar žemės naudotojai, augalų apsaugos produktais apdorojantys žydinčius augalus, informuoja apie šiuos veiksmus bičių laikytojus.	Nuolat	Tarnyba
	3.6. Vykdyti augalų apsaugos produktų liekanų, augalų apsaugos produktų veikliųjų medžiagų liekanų augalinio maisto produktuose stebėseną.	Nuolat	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

4. Užtikrinti, kad profesionaliajam naudojimui skirti augalų apsaugos produktai purškiami tik su registruota ir patikrinta apdorojimo įranga.	4.1. Sukurti apdorojimo įrangos registravimo duomenų bazę.	2018–2019 m.	Tarnyba
	4.2. Vykdyti techninės apžiūros įmonių veiklos priežiūrą, siekiant užtikrinti, kad visos techninės apžiūros įmonės atliktų kokybišką apdorojimo įrangos patikrą.	Nuolat	Tarnyba
	4.3. Organizuoti tinkamą techninės apžiūros įmonių darbuotojų, atliekančių apdorojimo įrangos apžiūras, mokymą.	Nuolat	Tarnyba
	4.4. Vykdomos augalų apsaugos produktų profesionalių naudotojų veiklos priežiūros metu tikrinti, ar naudojama apdorojimo įranga yra įregistruota ir turinti galiojantį apdorojimo įrangos pažymėjimą.	Nuolat	Tarnyba
5. Užtikrinti, kad augalų apsaugos produktų purškimas iš oro būtų vykdomas tik Augalų apsaugos įstatyme nustatytais sąlygomis.	5.1. Nedelsiant informuoti visuomenę apie išduotą vienkartinį leidimą purkšti augalų apsaugos produktus iš oro.	Išdavus leidimą	Tarnyba
	5.2. Vykdyti augalų apsaugos produktų purškimo iš oro naudojimo priežiūrą.	Išduoto leidimo galiojimo laikotarpiu	Tarnyba
6. Užtikrinti priemonių, apsaugančių paviršinį ir požeminį vandenį nuo taršos augalų apsaugos produktais, įgyvendinimą.	6.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų profesionalių naudotojų veiklos priežiūrą ir įvertinti, ar jie laikosi augalų apsaugos produktų etiketės nustatytų reikalavimų, susijusių su vandenų apsauga, bei taiko tinkamas rizikos valdymo priemones.	Nuolat	Tarnyba
	6.2. Tarnybos interneto svetainėje skelbti registruotų augalų apsaugos produktų etiketes.	Nuolat	Tarnyba
	6.3. Siekiant įvertinti galimą požeminio ir paviršinio vandens taršą augalų apsaugos produktais parengti institucijų bendradarbiavimo sutartį, kurioje būtų nustatyta privaloma keitimosi informacija apie žemės ūkio veikloje naudotus augalų apsaugos produktus, tvarka.	2018 m.	ŽŪM, ŽŪM įgaliota institucija, Aplinkos ministerija (AM), AM įgaliota institucija
	6.4. Siekiant įtvirtinti aplinkai palankius melioracijos griovių priežiūros būdus, peržiūrėti ir tobulinti teisės aktus reglamentuojančius melioracijos griovių priežiūrą naudojant augalų apsaugos produktus.	2018 m.	ŽŪM, AM
	6.5. Vykdyti augalų apsaugos produktų liekanų požeminiame ir paviršiniame vandenyje stebėseną.	Nuolat	Aplinkos apsaugos agentūra prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos geologijos tarnyba prie

			Aplinkos ministerijos
7. Užtikrinti, kad naudojant augalų apsaugos produktus saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose lankosi visuomenė, būtų taikomos tinkamos rizikos valdymo priemonės.	7.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų naudojimo priežiūrą saugomose teritorijose, Europos Bendrijos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose bei vietose, kuriose lankosi visuomenė, ir įvertinti, ar augalų apsaugos produktų naudotojai taiko tinkamas rizikos valdymo priemonės, nustatytas augalų apsaugos produktų etiketėse.	Nuolat	Tarnyba
	7.2. Vykdyti fizinių ir juridinių asmenų, kurie augalų apsaugos produktais apdoroja atskirųjų želdynų teritorijas, visuomeninės paskirties teritorijas, bendrojo naudojimo (miestų, miestelių ir kaimų ar savivaldybių bendrojo naudojimo) teritorijas, rekreacinio naudojimo žemės sklypus, rekreacines teritorijas, komercinės paskirties objektų teritorijas, daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijas, priežiūrą.	Nuolat	Tarnyba
8. Užtikrinti tinkamą augalų apsaugos produktų naudojimą ir saugojimą.	8.1. Vykdyti augalų apsaugos produktų saugojimo ir naudojimo reikalavimų priežiūrą.	Nuolat	Tarnyba
	8.2. Skleisti informaciją mokymuose, žiniasklaidoje, Tarnybos interneto svetainėje ir konsultuoti augalų apsaugos produktų naudotojus augalų apsaugos produktų saugojimo ir naudojimo klausimais.	Nuolat	Tarnyba
9. Užtikrinti tinkamą integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų, nurodytų 3 priede, taikymą.	9.1. Teikti paramą rengiant ir atnaujinant saugias žmogui, aplinkai ir ekonomiškai naudingas augalų auginimo technologijas, kuriose, taikant integruotą kenksmingųjų organizmų kontrolę, būtų siekiama sumažinti augalų apsaugos produktų naudojimą ir viešinti šią informaciją Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinėje sistemoje (IKMIS) bei Tarnybos tinklalapyje.	Žieminiai kviečiai, vasariniai kviečiai, žieminiai rapsai, vasariniai rapsai – 2018 m.	ŽŪM
		Migliniai javai – 2019 m.	ŽŪM
		Žirniai, pupos – 2020 m.	ŽŪM
	9.2. Teikti paramą rekomendacijoms dėl tinkamiausių miglinių javų veislių auginimo integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės sąlygomis rengti ir jas viešinti IKMIS bei Tarnybos tinklalapyje.	2019 m.	ŽŪM
9.3. Sudaryti sąlygas Europos inovacijos partnerystės projektų rengimui augalų sveikatos, kenksmingųjų organizmų ir piktžolių kontrolės tema.	2018–2020	ŽŪM	

	9.4. Vykdyti žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo prognozę ir stebėseną, tvarkyti duomenis, susijusius su žemės ūkio augalų ligų ir kenkėjų plitimo stebėseną, bei juos viešinti.	Nuolat	Konsultavimo tarnyba
	9.5. Organizuoti ir vykdyti žemės ūkio subjektų mokymą ir švietimą tinkamam integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų taikymui.	2018–2020 m.	Tarnyba
	9.6. Rinkti, kaupti ir apibendrinti informaciją apie integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės principų taikymą.	Nuolat	Tarnyba
	9.7. Informuoti ir skatinti žemės ūkio veiklos subjektus plėtoti ekologinį ūkininkavimą įgyvendinant ekologinės gamybos plėtros tikslų ir jų įgyvendinimo 2017–2020 m. priemonių planą, patvirtintą žemės ūkio ministro 2017 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 3D-88 „Dėl Ekologinės gamybos plėtros tikslų ir jų įgyvendinimo 2017–2020 m. priemonių programos patvirtinimo“.	Nuolat	ŽŪM
	9.8. Informuoti ir skatinti žemės ūkio veiklos subjektus plėtoti gamybą pagal nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą.	Nuolat	ŽŪM
	9.9. Siekiant, kad žemės ūkio veiklos subjektai naudotų mažiau augalų apsaugos produktų, skatinti juos dalyvauti Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „Agrarinė aplinkosauga ir klimatas“ veiklose.	2017–2020 m.	ŽŪM
10. Stebėti aplinkosauginius, socialinius ir ekonominius rizikos valdymo rodiklius, pateiktus 2 priede, bei vertinti ir viešinti rizikos rodiklius, apskaičiuotus pagal Plano 5 priede nustatytą Rizikos	10.1. Vertinti ir viešinti aplinkosauginių, socialinių ir ekonominių rizikos valdymo rodiklių pasiektus rezultatus.	Kiekvienais metais	ŽŪM
	10.2. Stebėti augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, pateikimo rinkai pokyčius.	Kiekvienais metais	Lietuvos statistikos departamentas, Tarnyba
	10.3. Stebėti augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino naudojimo pokyčius.	2024 m.	Lietuvos statistikos departamentas, Tarnyba

skaičiavimo metodiką.	10.4. Informaciją apie augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, naudojimo bei pateikimo rinkai pokyčius teikti Europos Komisijai.	Kiekvienais metais (tiekimui rinkai pokyčius) 2024 m. (naudojimo pokyčius)	Tarnyba
	10.5. Skaičiuoti rizikos rodiklius pagal Plano 5 priede nustatytą Rizikos skaičiavimo metodiką bei teikti rezultatus Europos Komisijai.	Kiekvienais metais	Tarnyba, Lietuvos statistikos departamentas
	10.6. Sudaryti suinteresuotų institucijų darbo grupę, kuri nustatytų nacionalinius prioritetus siekiant Plano tikslų įgyvendinimo.	2020 m.	ŽŪM
	10.6. Informuoti Europos Komisiją apie nustatytus nacionalinius prioritetus, siekiant Plano tikslų.	Kiekvienais metais	Tarnyba.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

Nr. [3D-922](#), 2014-12-03, paskelbta TAR 2014-12-03, i. k. 2014-18650

Nr. [3D-751](#), 2015-10-08, paskelbta TAR 2015-10-08, i. k. 2015-14929

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

AUGALŲ APSAUGOS PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ VERTINIMO RIZIKOS VALDYMO RODIKLIAI IR JŲ REIKŠMĖS

Eil. Nr.	Siekiamas rezultatas	Rizikos valdymo rodiklis	Rodiklio reikšmė, (vnt., ha.)
Aplinkosauginiai rizikos valdymo rodikliai			
1.	Patikrintos apdorojimo įrangos, kuri yra registruota ir turinti galiojantį pažymėjimą, procentinės dalies didėjimas, palyginti su visa patikrinta apdorojimo įranga.	Patikrintos apdorojimo įrangos, kuri yra registruota ir turinti galiojantį pažymėjimą, procentinės dalies pokytis, palyginti su visa patikrinta apdorojimo įranga.	97 p
2.	Apdorojimo įrangos, kurioje sumontuota įranga ir (arba) specialūs purkštukai, užtikrinantys išpurškiamo tirpalo tikslų nusėdimą ir mažinantys dulksnos nunešimą ant netikslinių objektų, dalies padidėjimas, palyginti su bendrai registruota apdorojimo įranga.	Apdorojimo įrangos, kurioje sumontuota įranga ir (arba) specialūs purkštukai, užtikrinantys išpurškiamo tirpalo tikslų nusėdimą ir mažinantys dulksnos nunešimą ant netikslinių objektų, dalies pokytis, palyginti su bendrai registruota apdorojimo įranga, proc.	15,8 p
3.	Plotų, sertifikuotų pagal nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą, skaičiaus didėjimas.	Plotų, sertifikuotų pagal nacionalinės žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą, skaičiaus pokytis, proc.	5808
4.	Plotų, sertifikuotų pagal ekologinės gamybos reikalavimus, skaičiaus didėjimas.	Plotų, sertifikuotų pagal ekologinės gamybos reikalavimus, skaičiaus pokytis, proc.	220 1
5.	Registruotų Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinės sistemos (IKMIS) vartotojų, skaičiaus didėjimas.	Registruotų Integruotos augalų apsaugos informavimo, konsultavimo ir mokymų informacinės sistemos (IKMIS) vartotojų, skaičiaus pokytis, proc.	3160
5 ¹ .	Augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, naudojimo mažėjimas.	Augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, naudojimo pokytis, proc.	64,17 (rodiklio reikšmė, 201 m.)

5 ² .	Augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, tiekimo rinkai mažėjimas.	Augalų apsaugos produktų, savo sudėtyje turinčių veikliųjų medžiagų: tebukonazolo, kvizalofop-P – tefurilo, dimoksistrobino, tiekimo rinkai pokytis, proc.	100 (sun rod 201 duome
Socialiniai rizikos valdymo rodikliai			
6.	Patikrintų augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, procentinės dalies didėjimas palyginti su visų patikrintų augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų skaičiumi.	Patikrintų augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų, turinčių augalų apsaugos pažymėjimus, procentinės dalies pokytis, palyginti su visų patikrintų augalų apsaugos produktų profesionaliųjų naudotojų skaičiumi, proc.	95 p
7.	Patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų, neturinčių augalų apsaugos pažymėjimus, procentinės dalies mažėjimas, palyginti su visų patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų skaičiumi.	Patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų, neturinčių augalų apsaugos pažymėjimus, procentinės dalies pokytis, palyginti su visų patikrintų augalų apsaugos produktų platintojų skaičiumi, proc.	5 p
8.	Pagrįstų visuomenės nusiskundimų dėl netinkamo augalų apsaugos produktų naudojimo, procentinės dalies sumažėjimas, palyginti su visų gautų nusiskundimų skaičiumi.	Pagrįstų visuomenės nusiskundimų dėl netinkamo augalų apsaugos produktų naudojimo procentinės dalies pokytis, palyginti su visų gautų nusiskundimų skaičiumi, proc.	57 p
9.	Žemės ūkio subjektų, pasinaudojusių konsultavimosi paslaugomis integruotų augalų apsaugos priemonių, kurios mažintų augalų apsaugos produktų naudojimą, taikymo tema, skaičiaus didėjimas.	Žemės ūkio subjektų, pasinaudojusių konsultavimosi paslaugomis integruotų augalų apsaugos priemonių, kurios mažintų augalų apsaugos produktų naudojimą, taikymo tema, skaičiaus pokytis, proc.	304 (rod 201 birželi duome
Ekonominiai rizikos valdymo rodikliai			
10.	Registruotų biologinių augalų apsaugos produktų skaičiaus didėjimas.	Registruotų biologinių augalų apsaugos produktų, skaičiaus pokytis, proc.	6 v
11.	Augalų apsaugos produktų pagal veikliąją medžiagą, patiektų rinkai, kiekio mažėjimas.	Augalų apsaugos produktų pagal veikliąją medžiagą, patiektų rinkai, kiekio pokytis, proc.	2300 (rod 201 duome

Priedo pakeitimai: Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

INTEGRUOTOS KENKSMINGŪJŲ ORGANIZMŲ KONTROLĖS BENDRIEJI PRINCIPAI IR JŲ TAIKYMO REIKALAVIMAI

I SKYRIUS INTEGRUOTOS KENKSMINGŪJŲ ORGANIZMŲ KONTROLĖS BENDRIEJI PRINCIPAI

1. Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendrieji principai:

1.1. Kenksmingųjų organizmų plitimo prevencijai užtikrinti reikalinga:

1.1.1. laikytis augalų kaitos, kuri suprantama kaip skirtingų kultūrinių augalų auginimas tuose pačiuose laukuose kintančia seka;

1.1.2. tinkamai paruošti dirvą sėjai, t. y. suformuoti tinkamą sėklos įterpimo gylį, taikyti dirvą tausojantį žemės dirbimą ar tiesioginę sėją, pasirinkti tinkamiausius sėjos ir sodinimo terminus bei formuoti tinkamą įsėlio ir pasėlio tankumą;

1.1.3. parinkti atsparias augalų veisles, kokybišką sėklą ir sodinamąją medžiagą, kai tokia galimybė yra;

1.1.4. pagal dirvožemio ir auginamų augalų poreikį taikyti subalansuotą tręšimą, kalkinimą ir drėkinimą;

1.1.5. naudoti higienos priemones (reguliariai plauti apdorojimo, žemės dirbimo, sėjos ir derliaus nuėmimo įrangą ir agregatus);

1.1.6. naudoti nechemines technologijas ar augalų apsaugos priemones, kurios išsaugo pasėlyje ir aplink jį esančius naudinguosius organizmus.

1.2. Vadovautis kenksmingųjų organizmų stebėsenos rezultatais, mokliškai pagrįstais įspėjimais, prognozėmis ir ankstyvojo kenksmingųjų organizmų plitimo diagnozavimo duomenimis bei remtis augalų apsaugos konsultantų patarimais.

1.3. Remiantis kenksmingųjų organizmų stebėsenos rezultatais, nuspręsti dėl augalų apsaugos produktų naudojimo tikslingumo ir pasirinkti tinkamą jų naudojimo laiką. Priimant sprendimus naudoti cheminius augalų apsaugos produktus, svarbu remtis tiksliais ir mokliškai pagrįstomis rekomendacijomis, atsižvelgiant į konkrečioms žemės ūkio kultūroms, vietovėms ir klimato sąlygoms nustatytas kenksmingųjų organizmų žalingumo ribas.

1.4. Teikti pirmenybę tvariems biologiniams, fiziniams ir kitiems necheminiams metodams, jei šių metodų taikymas užtikrina pakankamą kenksmingųjų organizmų kontrolę.

1.5. Naudoti augalų apsaugos produktus, registruotus konkrečiam tikslui, t. y. augalui ir (ar) kenksmingajam organizmui, darančius mažiausią šalutinį poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai, netiksliniams organizmams ir aplinkai.

1.6. Užtikrinti, kad naudojamų augalų apsaugos produktų ir kitų priemonių mastas neviršytų būtinybės, pavyzdžiui, mažinti augalų apsaugos produktų normas, augalų apsaugos produktus naudoti rečiau ar ne visoje teritorijoje, tačiau tai neturi didinti kenksmingųjų organizmų populiacijų atsparumo rizikos.

1.7. Jei yra žinoma apie kenksmingųjų organizmų atsparumą tam tikroms veikliosioms medžiagoms, esančiomis augalų apsaugos produktuose, naudoti prevencines priemones atsparumui mažinti, pavyzdžiui, naudoti skirtingų cheminių grupių augalų apsaugos produktus ir kt.

1.8. Remiantis augalų apsaugos produktų naudojimo duomenimis ir kenksmingųjų organizmų stebėsenos rezultatais, patikrinti, ar taikytos augalų apsaugos priemonės buvo veiksmingos.

II SKYRIUS

INTEGRUOTOS KENKSMINGŪJŲ ORGANIZMŲ KONTROLĖS BENDRŪJŲ PRINCIPŲ TAIKYMO REIKALAVIMAI

2. Integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės bendrųjų principų taikymas laikomas tinkamu, kai augalų apsaugos produktų profesionalusis naudotojas:

2.1. žemės ūkio veikloje taiko tokias kenksmingųjų organizmų prevencijos priemones:

2.1.1. laikosi augalų kaitos reikalavimų:

2.1.1.1. tie patys augalai negali būti auginami ilgiau nei vienus metus tame pačiame lauke;

2.1.1.2. tie patys augalai gali būti auginami ir dvejus metus (atsėliavimas) iš eilės tame pačiame lauke, jei pirmaisiais metais tame pačiame plote bus auginami ir posėliniai augalai. Po pagrindinių augalų derliaus nuėmimo privaloma pasėti posėlį, kuris turi būti nepertraukiamai išlaikomas dirvoje bent 4 savaites.

2.1.1.3. posėliniai augalai auginami tais pačiais metais, kaip ir pagrindiniai augalai, nelaikomi augalų kaitos nariu. Augalų kaitos reikalavimas netaikomas daugiamečiams sodiniams. Daugiamečių sodinių sąrašas yra pateiktas Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-897 „Dėl Paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraiškos ir tiesioginių išmokų administravimo bei kontrolės taisyklių patvirtinimo“, žemės ūkio naudmenų ir kitų plotų klasifikatoriuje;

2.1.2. tinkamai paruošia dirvą sėjai pasirinkdamas bent dvi iš šių priemonių:

2.1.2.1. suformuoja tinkamą žemės ūkio augalų sėklos įterpimo gylį atsižvelgdamas į Pagrindinių lauko, daržo ir sodo augalų integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės gairių (toliau – Gairės), pateiktų Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro interneto tinklalapyje <https://www.lammc.lt/lt/kiti-leidiniai/gaires/3078>, rekomendacijas ir teikdamas einamųjų metų paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraišką patvirtina, kad yra susipažinęs su žemės ūkio augalų sėklos įterpimo gylio svarba ir jį formuoja tinkamai;

2.1.2.2. pasirenka tinkamus konkreitiems augalams sėjos ar sodinimo laikus atsižvelgdamas į Gairių rekomendacijas ir teikdamas einamųjų metų paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraišką patvirtina, kad yra susipažinęs su augalų sėjos ar sodinimo laiko svarba ir jį pasirenka tinkamai;

2.1.2.3. pasirenka tinkamą konkretaus augalo sėklos normą optimaliam pasėlio tankumui suformuoti ir teikdamas einamųjų metų paramos už žemės ūkio naudmenas ir kitus plotus bei gyvulius paraišką patvirtina, kad yra susipažinęs su sėklos normos svarba ir ją pasirenka tinkamai;

2.1.2.4. taiko juostinį žemės dirbimą su sėja;

2.1.2.5. taiko tiesioginę sėją;

2.1.2.6. taiko seklių (iki 10 cm) arba gilų (iki 20 cm) bearimą žemės dirbimą;

2.1.2.7. taiko arimą kaip prevencinę ar kontrolės priemonę kenksmingųjų organizmų protrūkiams valdyti arba kaip mėšlo, nuotekų dumblo, trąšų ar tręšiamųjų produktų įterpimo būdą;

2.1.3. jei yra galimybė, pasirenka auginamas augalų veisles, įrašytas į Nacionalinį augalų veislių sąrašą, kuris skelbiamas Tarnybos interneto tinklalapyje <http://www.vatzum.lt/lt/veiklos-sritys/augalu-veisles/>, arba į Europos Sąjungos žemės ūkio augalų rūšių veislių ir Europos Sąjungos daržovių rūšių veislių bendruosius katalogus, kurie skelbiami Europos Komisijos interneto tinklalapyje https://ec.europa.eu/food/plants/plant-reproductive-material/plant-variety-catalogues-databases-information-systems_en, bei atsižvelgdamas į veislių aprašymuose nurodytą atsparumą konkreitiems kenkėjams ar ligoms ir turi konkrečios veislės sėklos įsigijimo dokumentus arba apsėja / apsodina sertifikuota sėkla bent dalį visų savo pasėlių plotų ir turi sėklos įsigijimo dokumentus;

2.1.4. pagal dirvožemio agrocheminę sudėtį ir auginamų augalų poreikį taiko subalansuotą tręšimą ir (ar) kalkinimą:

2.1.4.1. tręšiantieji mėšlu ir (ar) srutomis turi tręšimo planą, parengtą pagal Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-

367/3D-342 „Dėl Mėšlo ir srutų tvarkymo aplinkosaugos reikalavimų aprašo patvirtinimo“, nuostatas ir juo vadovaujasi vykdydami žemės ūkio veiklą;

2.1.4.2. tręšiantieji mineralinėmis trąšomis turi užpildytą trąšų naudojimo apskaitos žurnalą, parengtą pagal Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. 3D-332 „Dėl Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašo patvirtinimo“, nustatytą formą;

2.1.4.3. tręšiantieji ir (ar) reguliuojantieji dirvožemio rūgštingumą medienos kuro pelenais turi su Aplinkos apsaugos agentūra suderintą Pelenų naudojimo planą, parengtą pagal Medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. sausio 5 d. įsakymu Nr. D1-14 „Dėl Medienos kuro pelenų tvarkymo ir naudojimo taisyklių patvirtinimo“;

2.1.4.4. tręšiantieji ir (ar) reguliuojantieji dirvožemio rūgštingumą gyvūninės kilmės pelenais turi Gyvūninės kilmės pelenų naudojimo planą, parengtą pagal Tręšiamųjų produktų naudojimo reikalavimų aprašą;

2.1.4.5. tręšiantieji nuotekų dumbliu turi su Aplinkos apsaugos agentūra suderintą tręšimo planą, parengtą pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 349 „Dėl Normatyvinio dokumento LAND 20-2005 „Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai“ patvirtinimo“ nuostatas;

2.1.4.6. tręšiantieji biologiškai skaidžiomis atliekomis turi su Aplinkos apsaugos departamentu suderintą tręšimo planą, parengtą pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 18 d. įsakymo Nr. D1-327 „Dėl Biologiškai skaidžių atliekų naudojimo tręšimui laikinųjų aplinkosauginių reikalavimų aprašo patvirtinimo“ nuostatas;

2.1.5. naudoja higienos priemonės žemės dirbimo, sėjos ir derliaus nuėmimo įrangos ir agregatų priežiūrai (įrangą ir agregatus plauna, valo ūkyje įrengtose betoninėse ar biologinėse aikštelėse, uždaroje vėdinamose apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangos plovimo patalpose arba valo juos laukuose);

2.1.6. naudoja bent vieną iš šių necheminių technologijų ar augalų apsaugos priemonių, padedančių išsaugoti naudinguosius organizmus:

2.1.6.1. augina tarpinius pasėlius;

2.1.6.2. įrengia žydinčių žolinių augalų juostas;

2.1.6.3. įrengia žydinčių žolinių augalų juostas su aromatingais augalais;

2.1.6.4. piktžoles naikina mechaniniu būdu (akėja, purena tarpueilius, ravi ir kt.);

2.1.6.5. išlaiko žemės ūkio valdoje esančius kraštovaizdžio elementus – ežias (ribines juostas), palaukės, apsaugines vandens juostas, apsaugines medžių ir krūmų juostas, pavienius

medžius ar krūmus ariamuose laukuose ir pievose / ganyklose, akmenynus, akmenų, šakų, kelmų krūvas;

2.2. vykdo kenksmingųjų organizmų stebėseną pagal vieną iš šių priemonių:

2.2.1. savarankiškai vadovaujasi kenksmingųjų organizmų stebėsenos duomenimis, mokliškai pagrįstais įspėjimais, prognozėmis ir ankstyvojo kenksmingųjų organizmų plitimo diagnozavimo duomenimis;

2.2.2. yra kenksmingųjų organizmų stebėseną bei sprendimus teikiančios informacijos naudotojas;

2.2.3. naudojami augalų apsaugos kvalifikaciją turinčių konsultantų, kurie turi galiojančius augalų apsaugos pažymėjimus, paslaugomis;

2.3. augalų apsaugos produktus naudoja, remdamasis kenksmingųjų organizmų stebėsenos duomenimis ir priimdamas sprendimus dėl tikslingumo naudoti augalų apsaugos produktus taiko bent vieną iš šių priemonių:

2.3.1. naudoja feromonines, vandens ar kitas gaudykles kenkėjų prognozavimui;

2.3.2. vykdo pasėlių stebėseną vadovaudamasis kenksmingųjų organizmų stebėseną vykdančios bei sprendimus teikiančios sistemos informacija ir yra šios informacijos naudotojas;

2.3.3. per pastaruosius penkis metus yra dalyvavęs mokymuose, įskaitant ir nuotolinius mokymus, susijusiuose su augalų apsaugos produktų tausiu naudojimu, ir turi tai patvirtinančius pažymėjimus ar sertifikatus, ar kitą dalyvavimą įrodančią informaciją;

2.4. taiko bent vieną iš šių biologinių, fizinių ar necheminių metodų, jei šie metodai užtikrina pakankamą kenksmingųjų organizmų kontrolę, ir gali pateikti metodo (-ų) taikymo įrodymą:

2.4.1. naudoja natūralias biologinės kontrolės priemones (entomofagus ar parazitinius vabzdžius, plėšriąsias erkes, nematodus, bakterijas, grybus ar virusus);

2.4.2. naudoja augalų kenkėjus viliojančias ar atbaidančias priemones;

2.4.3. auginami kenkėjus atbaidančius augalus;

2.4.4. naudoja biologinius augalų apsaugos produktus, kurių sąrašą galima rasti Tarnybos interneto tinklalapyje <http://www.vatzum.lt/lt/veiklos-sritys/augalu-apsaugos-produktu-registravimas/>);

2.4.5. šalina ligotus augalus iš pasėlių;

2.4.6. renka ir naikina augalų kenkėjus;

2.4.7. naikina augalinės produkcijos kenkėjus kaitinant, šaldant ar džiovinant grūdus;

2.4.8. naikina piktžolės mechaniniu būdu (akėja, purena tarpueilius, ravi ir kt.);

2.4.9. taiko ozonavimo metodą (sėkloms, saugykloms, sandėliams ir kt.);

2.4.10. naudoja produktus, kurių sudėtyje yra viena ar kelios bazinės medžiagos (t. y. Europos Sąjungoje patvirtintos bazinės medžiagos, kurios gali būti naudingos vykdant augalų apsaugą ir kurių sąrašą galima rasti Tarnybos interneto tinklalapyje <http://www.vatzum.lt/lt/veiklos-sritys/augalu-apsaugos-produktu-registravimas/>);

2.4.11. taiko kitas priemones, mažinančias kenksmingųjų organizmų plitimą (arimą, daugiamečių pievų išlaikymą ir kt.);

2.5. renkasi augalų apsaugos produktus ar apdorojimo jais būdus, darančius kuo mažesnę šalutinį poveikį žmonių ir gyvūnų sveikatai, netiksliniams organizmams bei aplinkai ir taiko bent vieną iš šių būdų:

2.5.1. naudoja augalų apsaugos produktus pagal poreikį, skirtus konkrečiam augalui ir kenksmingajam organizmui;

2.5.2. naudoja mažesnės rizikos augalų apsaugos produktus, kurių sąrašas skelbiamas Tarnybos interneto tinklalapyje http://www.vatzum.lt/uploads/documents/aaprs/augalu_apsaugos_produktu_sarasai/20210125_maos_rizikos_aap.pdf;

2.5.3. naudoja apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangą, kurios technologija mažina dulksnos nunešimą. Gairių dokumentas dėl įrangos, mažinančios augalų apsaugos produktų purškimo metu susidarančią dulksną, naudojimo pateikiamas Tarnybos interneto tinklalapyje http://www.vatzum.lt/uploads/documents/dulksnos_mazinimo_gaires.pdf;

2.6. užtikrina, kad augalų apsaugos produktų naudojimo mastas neviršytų būtinybės, tačiau nedidintų kenksmingųjų organizmų atsparumo rizikos, taikydamas bent vieną iš šių metodų:

2.6.1. mažina augalų apsaugos produktų normas, kai tai neprieštarauja etiketėse nustatytiems reikalavimams;

2.6.2. augalų apsaugos produktus naudoja ne visuose augalų ir (ar) pasėlių plotuose;

2.6.3. augalų apsaugos produktus naudoja atsižvelgdamas į kenksmingųjų organizmų paplitimą auginamų augalų plotuose ir tai pažymi Augalų apsaugos produktų naudojimo apskaitos žurnale, kurio forma patvirtinta Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 „Dėl Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių patvirtinimo“;

2.7. siekdamas išvengti kenksmingųjų organizmų atsparumo atsiradimo ar tolesnio vystymosi taiko bent vieną iš šių metodų:

2.7.1. naudoja skirtingų cheminių grupių veikliąsias medžiagas turinčius augalų apsaugos produktus nuo konkrečių kenksmingųjų organizmų;

2.7.2. naudoja skirtingo veikimo būdo augalų apsaugos produktus;

2.8. iki einamųjų metų gruodžio 31 d. įsivertina, ar taikytos IKOK priemonės žemės ūkio veikloje buvo veiksmingos, taikydamas bent vieną iš būdų:

2.8.1. pagal Plano 6 priede patvirtintą anketą, kuri turi būti užpildyta popierine arba elektronine forma. Užpildytos anketos turi būti saugomos ne trumpiau kaip penkerius metus;

2.8.2. IKOK priemonių veiksmingumą aptaria su augalų apsaugos konsultantu, turinčiu galiojantį augalų apsaugos pažymėjimą, ir užpildo laisvos formos ir turinio individualų ūkio įsivertinimą, kuris turi būti saugomas ne trumpiau kaip penkerius metus;

2.8.3. pagal laisvos formos ir turinio individualų ūkio įsivertinimą, kuris turi būti saugomas ne trumpiau kaip penkerius metus.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

RIZIKOS RODIKLIAI IR JŲ REIKŠMĖS

Eil. Nr.	Siekiamas rezultatas	Rizikos rodiklis	Nustatytas bazinis rizikos rodiklis, atitinkantis 2011–2013 m. laikotarpio vidurkio reikšmę	Rizikos rodiklio pokytis 2024 m., lyginant su 2019 m. rizikos rodikliu proc.	Už rizikos rodiklio apskaičiavimą atsakinga institucija
1.	Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 nustatyta tvarka registruotų augalų apsaugos produktų pagal veikliąją medžiagą, patiektų rinkai, kiekio mažėjimas.	Rizikos rodiklio Nr. 1, apskaičiuoto vadovaujantis Plano 5 priedo I skyriuje nustatyta metodika, išreikšto bazine verte, pokytis, proc.	100	–5 proc.	Lietuvos statistikos departamentas
2.	Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 53 straipsnio nustatyta tvarka išduotų leidimų skaičiaus mažėjimas.	Rizikos rodiklio Nr. 2, apskaičiuoto vadovaujantis Plano 5 priedo II skyriuje nustatyta metodika, išreikšto bazine verte, pokytis, proc.	100	–3 proc.	Tarnyba

Papildyta priedu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

RIZIKŲ RODIKLIŲ SKAIČIAVIMO METODIKA

I SKYRIUS RIZIKOS RODIKLIS NR. 1

Pavojumi pagrįstas rizikos rodiklis Nr. 1, grindžiamas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 rinkai patiektų veikliųjų medžiagų, esančių augalų apsaugos produktuose, kiekiu.

1. Rizikos rodiklis Nr. 1 yra pagrįstas statistine informacija apie rinkai patiektų veikliųjų medžiagų, esančių Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 nustatyta tvarka Lietuvos Respublikoje registruotų augalų apsaugos produktų sudėtyje, kiekį. Šią statistinę informaciją Lietuvos statistikos departamentas pateikia Europos Sąjungos statistikos tarnybai, vadovaudamasis 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1185/2009 dėl pesticidų statistikos su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. vasario 16 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 2017/269 (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1185/2009), I priedu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

2. Rizikos rodiklio Nr. 1 skaičiavimas atliekamas:

2.1. pagal 1 lentelėje nustatytą veikliųjų medžiagų skirstymą į 4 grupes ir 7 kategorijas (1 lentelė):

2.1.1. 1 grupei (A ir B kategorijoms) priskiriamos veikliosios medžiagos – Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011, kuriuo dėl patvirtintų veikliųjų medžiagų sąrašo įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 (toliau – Įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 540/2011), priedo D dalyje išvardytos medžiagos;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

2.1.2. 2 grupei (C ir D kategorijoms) priskiriamos veikliosios medžiagos – Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo A ir B dalyje išvardytos medžiagos;

2.1.3. 3 grupei (E ir F kategorijoms) priskiriamos veikliosios medžiagos – Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo E dalyje išvardytos medžiagos;

2.1.4. 4 grupei (G kategorijai) priskiriamos veikliosios medžiagos – medžiagos, kurios nėra patvirtintos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 ir todėl nėra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priede;

2.2. pagal 1 lentelės vi eilutėje nurodytus pavojaus svorinius koeficientus;

2.3. kiekvienai grupei priskirtų veikliųjų medžiagų, patiektų rinkai, metinį kiekį kilogramais padauginant iš atitinkamo pavojaus svorinio koeficiento, nustatyto 1 lentelės vi eilutėje;

2.4. skaičiavimo rezultatai susumuojami. Rinkai patiektų veikliųjų medžiagų kiekius galima apskaičiuoti kiekvienai grupei ir kategorijai (1 lentelė) atskirai.

3. Bazinė rizikos rodiklio Nr. 1 vertė yra 100, tai atitinka pagal 2 punktą atliktų skaičiavimų, gautų 2011–2013 m. laikotarpiu, rezultatų vidurkį.

4. Atitinkamų metų rizikos rodiklio Nr. 1 rezultatas išreiškiamas bazine verte.

Veikliųjų medžiagų suskirstymas ir pavojaus svoriniai koeficientai, skirti apskaičiuoti rizikos rodiklį Nr. 1

Eil. Nr.	Grupės						
	1		2		3		4
i)	Nedidelės rizikos veikliosios medžiagos, kurios yra patvirtintos arba laikomos patvirtintomis pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 22 straipsnį, ir kurios yra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo D dalyje		Veikliosios medžiagos, kurios yra patvirtintos arba laikomos patvirtintomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009, bet nepriskiriamos kitoms kategorijoms, ir kurios yra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo A ir B dalyse		Veikliosios medžiagos, kurios yra patvirtintos arba laikomos patvirtintomis pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 24 straipsnį, ir kurios yra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo E dalyje		Veikliosios medžiagos, kurios nėra patvirtintos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 ir todėl nėra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priede
ii)	Kategorijos						
iii)	A	B	C	D	E	F	G
iv)	Mikroorganizmai	Cheminės veikliosios medžiagos	Mikroorganizmai	Cheminės veikliosios medžiagos	kurios neklasifikuojamos kaip: kancerogeninės 1A arba 1B kategorijos; ir (arba) 1A arba 1B kategorijos toksiškos reprodukcijai; ir (arba) endokrininę sistemą ardančios medžiagos	kurios klasifikuojamos kaip: kancerogeninės 1A arba 1B kategorijos; ir (arba) 1A arba 1B kategorijos toksiškos reprodukcijai; ir (arba) endokrininę sistemą ardančios medžiagos, kai poveikis žmonėms yra nereikšmingas	
v)	Pavojaus svoriniai koeficientai, taikomi pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 rinkai patiektų veikliųjų medžiagų, esančių augalų apsaugos produktuose, kiekiui						
vi)	1		8		16		64

II SKYRIUS RIZIKOS RODIKLIS NR. 2

Rizikos rodiklis Nr. 2, pagrįstas leidimų, suteiktų pagal Reglamento (EB) Nr.1107/2009 53 straipsnį, skaičiumi.

5. Rizikos rodiklis Nr. 2 grindžiamas augalų apsaugos produktų leidimų, suteiktų pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 53 straipsnį, skaičiumi, apie kurį Europos Komisija informuojama pagal Reglamento 53 straipsnio 1 dalį.

6. Rizikos rodiklio Nr. 2 skaičiavimas atliekamas:

6.1. pagal 2 lentelėje nustatytą veikliųjų medžiagų skirstymą į 4 grupes ir 7 kategorijas (2 lentelė):

6.1.1. 1 grupei (A ir B kategorijoms) priskiriamos veikliosios medžiagos – Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo D dalyje išvardytos medžiagos;

6.1.2. 2 grupei (C ir D kategorijoms) priskiriamos veikliosios medžiagos – Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo A ir B dalyje išvardytos medžiagos;

6.1.3. 3 grupei (E ir F kategorijoms) priskiriamos veikliosios medžiagos – Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo E dalyje išvardytos medžiagos;

6.1.4. 4 grupei (G kategorijai) priskiriamos veikliosios medžiagos – medžiagos, kurios nėra patvirtintos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 ir todėl nėra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priede;

6.2. pagal 2 lentelės vi eilutėje nurodytus pavojaus svorinius koeficientus;

6.3. kiekvienai grupei priskirtų augalų apsaugos produktų leidimų, suteiktų pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 53 straipsnį, skaičių padauginant iš atitinkamo pavojaus svorinio koeficiento, nustatyto 2 lentelės vi eilutėje;

6.4. skaičiavimo rezultatai susumuojami.

7. Bazinė rizikos rodiklio Nr. 2 vertė yra 100, tai atitinka pagal 2 punktą atliktų skaičiavimų, gautų 2011–2013 m. laikotarpiu, rezultatų vidurkį.

8. Atitinkamų metų rizikos rodiklio Nr. 2 rezultatas išreiškiamas bazine verte.

Veikliųjų medžiagų suskirstymas ir pavojaus svoriniai koeficientai, skirti apskaičiuoti rizikos rodiklį Nr. 2

Eil. Nr.	Grupės						
	1		2		3		4
i)	Nedidelės rizikos veikliosios medžiagos, kurios yra patvirtintos arba laikomos patvirtintomis pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 22 straipsnį, ir kurios yra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo D dalyje		Veikliosios medžiagos, kurios yra patvirtintos arba laikomos patvirtintomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009, bet nepriskiriamos kitoms kategorijoms, ir kurios yra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo A ir B dalyse		Veikliosios medžiagos, kurios yra patvirtintos arba laikomos patvirtintomis pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 24 straipsnį, ir kurios yra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedo E dalyje		Veikliosios medžiagos, kurios nėra patvirtintos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 ir todėl nėra išvardytos Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priede
ii)	Kategorijos						
iii)	A	B	C	D	E	F	G
iv)	Mikroorganizmai	Cheminės veikliosios medžiagos	Mikroorganizmai	Cheminės veikliosios medžiagos	kurios neklasifikuojamos kaip: kancerogeninės 1A arba 1B kategorijos; ir (arba) 1A arba 1B kategorijos toksiškos reprodukcijai; ir (arba) endokrininę sistemą ardančios medžiagos	kurios klasifikuojamos kaip: kancerogeninės 1A arba 1B kategorijos; ir (arba) 1A arba 1B kategorijos toksiškos reprodukcijai; ir (arba) endokrininę sistemą ardančios medžiagos, kai poveikis žmonėms yra nereikšmingas	
v)	Pavojaus svoriniai koeficientai, taikomi pagal leidimų, suteiktų pagal Reglamento (EB) Nr. 1107/2009 53 straipsnį, skaičių						
vi)	1		8		16		64

Papildyta priedu:

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

**202.. M. INTEGRUOTOS KENKSMINGŪJŲ ORGANIZMŲ KONTROLĖS
BENDRŪJŲ PRINCIPŲ TAIKYMO ŽEMĖS ŪKIO VEIKLOJE ĮSIVERTINIMO ANKETA**

(fizinio asmens vardas, pavardė, juridinio asmens pavadinimas)

Augalų apsaugos produktų profesionaliojo naudotojo įsivertinimas dėl žemės ūkio veikloje taikytų integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonių:

1. Ar tinkamos augalų kaitos taikymas turėjo įtakos kenksmingųjų organizmų prevencijai?

(galimi keli atsakymų variantai)

- Sumažėjo piktožolėtumas;
- Sumažėjo ligų;
- Sumažėjo kenkėjų;
- Padidėjo piktžolėtumas;
- Padaugėjo ligų;
- Padaugėjo kenkėjų;
- Įtakos neturėjo;
- Kita (įrašykite) _____

2. Ar pasirinkus sertifikuotą sėklą sumažėjo kenksmingųjų organizmų?

- Sumažėjo;
- Padidėjo;
- Įtakos neturėjo;
- Kita (įrašykite) _____

3. Ar taikytos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės turėjo įtakos auginamos produkcijos kokybei:

- Pagerėjo;
- Pablogėjo;
- Įtakos neturėjo;

Kita (įrašykite) _____

4. Ar taikomos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės turėjo įtakos užaugintam derliui:

Derlius padidėjo;

Derlius sumažėjo;

Įtakos neturėjo;

Kita (įrašykite) _____

5. Ar taikomos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės turėjo įtakos išlaidoms, skirtoms augalų apsaugos produktams įsigyti:

Išlaidos sumažėjo;

Išlaidos padidėjo;

Išlaidos nesikeitė;

Kita (įrašykite) _____

6. Ar taikomos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės turėjo įtakos žemės ūkio veiklos pelningumui:

Pelningumas padidėjo;

Pelningumas sumažėjo;

Taikytos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės neturėjo įtakos pelningumui;

Kita (įrašykite) _____

7. Ar taikytos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės turėjo įtakos cheminių augalų apsaugos produktų naudojimui?

Cheminių augalų apsaugos produktų naudojimas sumažėjo;

Cheminių augalų apsaugos produktų naudojimas padidėjo;

Įtakos neturėjo;

Kita (įrašykite) _____

8. Ar taikytos integruotos kenksmingųjų organizmų kontrolės priemonės buvo veiksmingos?

Veiksmingos;

- Dauguma priemonių buvo veiksmingos;
- Mažuma priemonių buvo veiksmingos;
- Neveiksmingos.

Papildyta priedu:

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-704](#), 2012-09-04, Žin., 2012, Nr. 105-5354 (2012-09-08), i. k. 1122330ISAK003D-704

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 "Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-922](#), 2014-12-03, paskelbta TAR 2014-12-03, i. k. 2014-18650

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-751](#), 2015-10-08, paskelbta TAR 2015-10-08, i. k. 2015-14929

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-513](#), 2017-08-01, paskelbta TAR 2017-08-02, i. k. 2017-12973

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-500](#), 2019-09-03, paskelbta TAR 2019-09-04, i. k. 2019-14045

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-471](#), 2020-06-23, paskelbta TAR 2020-06-23, i. k. 2020-13781

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-205](#), 2022-03-23, paskelbta TAR 2022-03-23, i. k. 2022-05382

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-103](#), 2024-02-14, paskelbta TAR 2024-02-14, i. k. 2024-02716

Dėl žemės ūkio ministro 2012 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 3D-535 „Dėl Augalų apsaugos plano patvirtinimo“ pakeitimo